

Referat: Møde i Etisk Råd

Tid: d. 3. februar 2021 kl. 10-14

Sted: MS Teams

Deltagere: Helle Gerbild, Pia Damgård, Sune Frølund, Ruben Fjord Bredholt, Betina Nielsen (kl. 12-14), Brian Errebo-Jensen, Sille Frydendal og Sofie Tolstrup.

Afbud: Ingen

Referent: Sofie Tolstrup

Dato for udarbejdelse: 9. februar 2021

Dagsorden:

1. Orientering: Siden sidst v. Brian
2. Drøftelse: Nye mulige fokusområder
3. Drøftelse (del 1): Fysioterapeutiske dilemmaer som følge af Covid-19
4. Frokostpause: kl. 11.45-12.15
5. Drøftelse (del 2): Fysioterapeutiske dilemmaer som følge af Covid-19
6. Drøftelse: Etisk Råd fremadrettet
7. Fastlæggelse af mødedatoer i 2021
8. Evt.

1. Orientering: Siden sidst v. Brian

Mødet indledtes med en præsentationsrunden. Brian orienterede indledningsvist om afviklingen af det virtuelle repræsentantskabsmøde d. 6.1.21, samt nævnte et par af de emner, som aktuelt optager hovedbestyrelsen: den nye lønundersøgelse, øget involvering af medlemmer, et presset arbejdsmarked, medlemskabet af AC. Sille orienterede om fagkongressens nye format, der rummer et fagligt spor og et fællesskabsspor, hvor det sidste er relevant for Etisk Råd. Fagkongressen og evt. temaer vil blive drøftet på det næste møde i Etisk Råd.

Helle fremlagde to forslag til fagkongressen: 1) Forlængelse af debatten om omskæring – det der er svært at tale om i relation til de etiske retningslinjer. 2) De etiske udfordringer i at inddrage/undlade at inddrage seksuel sundhed i fysioterapeutisk praksis. Forslagene blev noteret.

Pia orienterede om sit arbejde i Akademikernes gruppe for ligestilling, som udpeget af Danske Fysioterapeuter. Gruppen har bl.a. drøftet seksuel chikane og peget på, at der mangler nuanceret viden om emnet og udbredelsen. Blandt Danske Fysioterapeuters medlemmer har emnet om

seksuel chikane endnu ikke affødt den store debat, på trods af indlæg fra Etisk Råd på fysio.dk og leder i Fysioterapeuten af formand Tina Lambrecht.

Brian afsluttede orientering ved at fastslå, at vi fortsat mangler viden om udbredelsen af sexisme i fysioterapi. Rådet tog orienteringen til efterretning.

2. Drøftelse af nye fokusområder

Brian forklarede indledningsvist, at valg af nye fokusområder skal forbi HB. Herefter blev der lagt op til, at medlemmerne af Etisk Råd fremlagde deres ideer til nye fokusområder:

Følgende ideer til fokusområder blev fremhævet for Etisk Råd:

- Fagidentitet: Faget binder os sammen, men faget er flydende, hvilket har resulteret i en identitetskrise.
- Hverdagsproblematikker: Behandling af hverdagsproblematikker og etiske dilemmaer, der er aktuelle og relevante for medlemmerne.
- Negativ formåen: I den aktuelle Covid-19-pandemi, bliver fysioterapeuter bedt om at handle. Det er imidlertid ikke al handling, som kan understøttes af evidensbaseret viden. I kriser bør vi derfor reflektere mere og skabe rum for refleksion.

Herefter overgik Etisk Råd til at drøfte måder, hvorpå rådet bliver vedkommende for medlemmerne. Rådet skal:

- Være vedkommende for medlemmerne i sit valg af emner, dilemmaer m.v.
- Blive bedre til at imødekomme en "sult" hos medlemmerne ift. valg af arrangementer, ligesom de skal times og frames bedst muligt.
- Afprøve andre og nye kanaler end dem, der blev anvendt i 2020. Eks. Foredrag og webinarer for at finde ud af, hvad der virker (tiltrækker medlemmerne). Mange deltagere bør ikke nødvendigvis være et succeskriterium. En god og vigtig dialog kan sagtens foregå mellem få mennesker.
- Være sparringspartner for medlemmerne og invitere til fælles refleksion.
- Arbejde for at skabe et rum for en diskussion uden facit.
- Række ud til andre foreningers etiske råd for at høre om deres erfaringer ift. medlemsinvolvering, organisering, formater m.v.

Brian sammenfattede drøftelsen ved at fastslå, at Etisk Råd kan arbejde med at ændre rammerne og formen, ligesom rådet kan søge inspiration hos andre foreningers Etiske Råd. Etisk Råd vil fortsætte drøftelsen på det kommende møde.

3. Drøftelse af (del 1): Fysioterapeutiske dilemmaer som følge af Covid-19.

I forlængelse af tidligere drøftelser om fysioterapeutiske dilemmaer som følge af Covid-19, blev rådet bedt om at pege på de udfordringer, som de har oplevet siden sidste møde.

Følgende udfordringer blev påpeget:

- Corona har skabt ekstraarbejde, som nogle medarbejdere bruger deres fritid på at løse.
- Praksissektoren har været udfordret og ramt af indtægtstab. Dilemmaerne har været anderledes end på eks. hospitaler, der stod med syge covid-19-patienter.
- Der har ind i mellem været en rå tone blandt medlemmerne under Corona på sociale medier.
- Hvordan hviler man i sit autorisationsansvar, når man skal træffe beslutninger, som er baseret på den bedste viden, man har tilgængelig på det aktuelle tidspunkt?
- Online uddannelse har resulteret i udfordringer ift. læring, der går tabt ved den virtuelle undervisning, fx ved Fysioterapeutuddannelserne.
- Medlemmerne spørger efter konkrete svar, selvom fysioterapeuter har faglig autonomi til at tage beslutninger.

Drøftelse af en konkret medlemshenvendelse om brug af værnemidler (covid-19 relateret):

Danske Fysioterapeuter modtog i november 2020 en henvendelse fra et medlem, der ønskede at kende Danske Fysioterapeuters holdning til, hvorvidt man som fysioterapeut skal efterleve en patients krav om værnemidler, og i så fald hvor grænsen går, når en patient udtrykker ønske om værnemidler, som ligger ud over de gældende anbefalinger?

Rådet drøftede henvendelsen og pegede på, at:

- Henvendelsen kan anskues ud fra et mere overordnet synspunkt på værnemidler: Eks. om man skal være vaccineret mod Covid-19 for at håndtere vederlagsfri fysioterapi? Kunne det være et krav eller en forventning, som en institution eller privat bosted kunne forlange?
- Det handler i den aktuelle sag om den enkelte persons ukrænkelighed. Der er tale om en sårbar borger med en reduceret helbredsmæssig- og mental tilstand. De patienter, der har muligheden for selv at agere, har et valg. Patienten i dette tilfælde forsøger at sætte nogle rammer op i eget hjem, hvilket man som fysioterapeut bør respektere.
- Vender man situationen på hovedet og en borger omvendt frabad sig værnemidler, hvordan ville man så forholde sig?
- Hvornår er det borgerens autonomi, og hvornår er det fagpersonens der skal vægtes højest? Det er et grænseland, for hvor går grænsen mellem faglighed og personlig integritet? Og i hvilken udstrækning bør borgere og patienter bestemme, hvilken fysioterapeut de ønsker behandling af?

I den konkrete situation blev sagen løst lokalt, men da spørgsmålet kan siges at være af principiel karakter, blev dilemmaet drøftet i Etisk Råd. Rådet var enige om, at medlemmet i den konkrete situation burde efterleve patientens ønsker om at anvende ekstra værnemidler ved behandling af patienten i eget hjem, da fysioterapeuten bør være pragmatisk i denne sag. I et større perspektiv, kan man dog sagtens problematisere casen. Det pågældende medlem får naturligvis et svar på sin henvendelse. Det blev foreslået, at casen desuden søges bragt i fagbladet via samtykke fra den pågældende fysioterapeut.

4. Frokostpause [kl. 12-12.30]

5. Drøftelse (del 2): Fysioterapeutiske dilemmaer som følge af Covid-19

Betina har indsendt to forslag til drøftelse i relation til fysioterapeutiske dilemmaer under Covid-19.

Case 1: Vaccinen

Betina rejste spørgsmålet om, hvorvidt man som fysioterapeut er forpligtiget til at lade sig vaccinere? Og om man kan opleve et socialt forventningspres i relation til vaccination?

Rådet udtrykte forskellige holdninger til både vaccination og testning i forhold til Covid-19. Grundlæggende var der enighed i rådet om, at det ikke er noget forkert i at være i tvivl og have forbehold overfor en ny vaccine. Et flertal i rådet mente, at vi som sundhedspersoner har vi et ansvar, som vi skal være os bevidste om og agere efter – både når det gælder vaccination og testning.

Rådet påpegede følgende etiske dilemmaer i debatten om vaccination og testning:

- Det kan diskuteres, hvorvidt vaccination og testning er en moralsk forpligtigelse for sundhedspersoner, eller om det er et individuelt ansvar og dermed også en individuel beslutning, om man vil lade sig teste og vaccinere? Beslutningen rummer tillige en risikoafvejning af, om man vil risikere at smitte patienter og kollegaer. Beslutningen kan få både sundhedsmæssige, samfundsmæssige og personlige konsekvenser.
- Har fysioterapeuter der arbejder i frontzonen, og som bevæger sig på tværs af hospitalsafdelinger en større forpligtigelse ift. at lade sig vaccinere og teste end andre sundhedspersoner på hospitaler? Vi ved fra tidligere influenzaepidemier, at fysioterapeuter og portører har været smittespredere på hospitalerne, netop fordi de bevæger sig rundt.
- Der er ikke vaccinetvang på nuværende tidspunkt, men er man moralsk forpligtiget til at modtage vaccinen, også selvom der kun er tale om en anbefaling om vaccination? Et fravalg af en vaccine kan få betydning for ens muligheder fremadrettet eks. i diskussionen om vaccinepas. Vi vil muligvis blive afkrævet svar om, hvorvidt vi lader os teste eller er blevet vaccineret. Som sundhedspersonale og fysioterapeut gør vi klogt i at forholde os til det og reflektere over, at det er et moralsk anliggende. Som mennesker er der allerede masser af ting, vi bliver tvunget til i dag. Eks. at tage et kørekort, hvis man vil køre bil. Det er på den måde ikke en ny og anderledes situation.
- Danske Fysioterapeuter oplever et pres fra de praktiserende ift. vaccinationerne, da de kan blive truet på deres indtægter, hvis de bliver udelukket. Men der er forskel på en kraftig opfordring og et krav. Hvis det begynder at blive et krav, kommer der andre rationaler i spil. På nuværende tidspunkt bevæger vi os mellem et personligt ansvar og risici ift. en vaccination.

Case 2: Bør vi bruge nødpasning for at sikre den mentale sundhed?

Betina rejste spørgsmålet om, hvorvidt man bør bruge nødpasning, når nødpasning kan være en nødvendighed for at passe på sig selv og kunne varetage sit arbejde?

- Set fra et arbejdstagerperspektiv synes problematikken at rumme et fagetisk dilemma: Da man som fagperson risikere at byde borgere, patienter, studerende noget, der ikke er godt nok. Digitaliseringen synes ligesom hjemmepasning at påvirke arbejdet. Der er etik i de valgt, som træffes, når man oplever at skulle gå på kompromis med kvaliteten i sit arbejde.
- Set fra et arbejdsgiverperspektiv bør man skærme sine medarbejdere. Situationen stiller skærpede krav til arbejdsgiveren, da medarbejdere ikke nødvendigvis er gode til at passe på sig selv.
- Set fra et samfundsmæssigt perspektiv er det til et fælles bedste, hvis man bruger de muligheder, som samfundet stiller til rådighed. Mange børn er blevet ramt af svære psykiske problemstillinger som følge af nedlukningen, de har brug for nødpasning. Med Covid-19 har vi skullet omstille os fra den ene dag til den anden. Alting bliver på bagkant – vi bygger vejen mens vi går. Den løbende omstilling, som Covid-19 kræver, betyder også, at vi skal huske at reflektere over situationen og de valg, som træffes.

Drøftelsen blev afsluttet med bemærkningen om, at der er mange perspektiver i dilemmaet. Det blev foreslået, at Etisk Råd arbejder videre med de etiske udfordringer, som den teknologiske omstilling og muligheder har resulteret i, evt. i dialog med medlemmerne.

6. Etisk Råd fremadrettet:

Etisk Råd drøftede, hvordan rådet fremadrettet kan blive bedre til at involvere og nå medlemmerne. Punktet indledtes af Helle, der delte sine refleksioner over seks års arbejde i Danske Fysioterapeuters Etiske Råd. Herefter kom rådet med følgende input til, hvordan arbejdet fremadrettet kan tilrettelægges:

- Mulighed for flere digitale møder: Rådet godkendte muligheden for fremadrettet at tilføje digitale ad hoc-møder, hvis situationen taler for det. Digitale møder vil betyde en øget fleksibilitet og mulighed for at søge momentum i aktuelle sager.
- Fortsat være tilgængelig og komme med udmeldinger i Danske Fysioterapeuters kanaler. Herunder efterlyse problemstillinger fra hverdagen.
- Andre formater som eks. podcasts. Herved kan vi få flere/andre emner ud til medlemmerne end på nuværende tidspunkt. Der eksisterer allerede fysioterapeutiske podcasts, som vi kan lade os inspirere af.

Det blev aftalt, at rådet vil arbejde videre med mulighederne, når det nye råd starter op til maj.

7. Mødedatoer for 2021

Rådet aftalte følgende mødedatoer for 2021. Det tilstræbes at møderne bliver fysiske.

Møde i Danske Fysioterapeuters Etiske Råd d. 3. februar 2021

- Andet møde bliver tirsdag d. 18. maj 2021 (nyt råd samles)
- Tredje møde: fredag d. 3. september 2021
- Fjerde møde: torsdag d. 25. november 2021

8. Eventuelt:

Ingen bemærkninger.